

Vit kundu fingið 2-3 krónur meiri fyri kilo

–Vit mugu fáa eitt nýtt skip. Men tað má vera eitt skip, sum eisini kann sigla uttanlands, og tí má tað sigla skjótt, sigur Heri Hjelm

–Suðuroyggin stendur og fellur ikki við betri sambandi til Havnar, men við útheimin. Fáa vit ikki hava betri flutningsmøguleikar, er fiskivinnan ikki kappingarfor og so er heldur ongin møguleiki fyri menning, sigur Heri Hjelm, alari

ÁKI BERTHOLDSEN

–Heldur hendan gongdin fram, verður Suðuroyggin miðvíst avtoftað.

–Og skjótt er onki eftir at gera, uttan at jarða tey deyðu.

Hetta er eitt sindur provokerandi sagt.

Men tey lýsa álvaran í støðuni í Suðuroynni, soleiðis sum ein av teimum stóru vinnulívsmonnum oynni sær hana.

Heri Hjelm er alari og hann stúrir fyri framtíðini hjá Suðuroynni.

Hann sigur, at tey töluni, sum hava verið frammi í Sosialinum fyrr í vikuni um gongdina í fólkatalinum og barnsburðartalinum í Suðuroynni, eru óhugnalig.

Fyri fyrstu ferð í yvir 50 ár er fólkatalið í Suðuroy farið niður um 5.000 fólk og higartil í ár, er barnburðartalið farið niður í helvt afturímóti í fjór. Ikki minst í syðru helvt er støðan ein vanlukka, tí har er burðartalið fallið eini 75-80% afturímóti tí, sum hevur verið vanligt.

Heri Hjelm sigur, at í dag sær hann ongan møguleika fyri, at Suðuroyggin kann mennast aftur.

Og orsøkin til tað er heilt einfalt, at sum støðan er, hevur fiskivinnan at kalla ongan møguleika fyri veruligari menning.

Og fyrrrenn fiskivinnan

fær tann møguleikan, heldur hann ikki, at oyggin kemur fyri seg aftur.

Livsneyðugt ferðasamband

Heri Hjelm sigur, at fyrrrenn suðuroyingar fáa eitt líkinda ferðasamband, fer tað ikki at bera til at menna fiskivinnuna í oynni aftur.

Men hann hugsar ikki so nógv um ferðasambandið til Havnar. Hann hugsar meiri um ferðasambandið uttanlands.

–Framtíðarmøguleikarnir hjá Suðuroynni standa og fella ikki við ferðasambandinum við Havnina. Tey standa og fella við sambandinum út í heim.

Rukkulív

Heri Hjelm hevði tí ikki sørt av vónum, nú tosað hevur verið um at byggja eitt nýtt Suðuroyarskip.

Og nú nýtt skip hevur verið uppá tal, hevur hann roynt at tosa fyri, at tað tað verður lagt soleiðis til rættis, at tað eisini kann sigla uttanlands.

Eftir ætlan skuldi tað nýggja suðuroyarskipið verða sett í sigling í 2002.

Men so mikið meiri óvart kom tað á hann, tá ið landsstýrið legði figgjarætlanina fyri 2000 fyri tingið og ikki eitt oyra er sett av til nýtt suðuroyarskip.

Og nú er hann farin at ivast í, um hetta ikki er tað

bera rukkulív.

–Landsstýrið hevur sjálvt lagt upp til, at byggja skipið nu. Tí í fjór vóru 60,5 milliónir settar av á langtíðarætlanini fyri komandi ár og 60 mió í 2001 og aftur 70 mió í 2002.

–Strandferðslan hevur lagt nógv arbeiði í at fyrireika skipið. Men fyri stuttum varð fundur hildin í Suðuroy, har tað varð gjørt púra greitt, at skuldi viðmerkingar gerast, ella høvdu suðuroyingar ynski um broytingar, skuldi tað berast skjótt at, tí skipið skuldi bjóðast út at projekt-era beinanvegin.

–Tíverri sær tað út til, at Strandferðslan hevur læst seg fastan í eitt skip, sum er sama slag, sum tað, ið varð bygt fyri 40 árum síðani.

–Tað tykist, sum um suðuroyingar skuldi bara kílást inn í eina ætlan, sum Strandferðslan heldur er nóg gott, uttan at suðuroyingar, sum verða størstu brúkararnir, verða eftirspurd.

Tó skal Strandferðslan hava takk fyri, at hon hevur givið okkum møguleikar at úttala okkum, áðrenn endalig støða verður tikin.

Suðuroyingar hava nú tikið seg saman í ein felagsskap við bý- og bygðaráðsformonnum og umboðum fyri vinnulívið, sum skulu víðgöra støðuna

–Men vit finga boð um at

arbeiða skjótt. Samstundis, sum avgerðin mátti takast skjótt, siggja vit, at ikki ein króna er sett av til skipið, hvørki komandi ár, ella á langtíðarætlanini fyri 2001 og 2002.

–Og skulu vit nú biða í fleiri ár afturat, verður Suðuroyggin fullkomiliga avtoftað. Tað sigur seg sjálvt tí fólkatalið minskar og ongi børn verða fødd.

2-3 kr. meiri fyri kilo

Heri Hjelm sigur, at eftir hansara tykki, er tað avgerandi, at suðuroyingar fáa betri samband við útheimin.

Og hann heldur, at tað er neyðugt, at eitt nýtt suðuroyarskip verður tengt saman við uttanlandssigling.

Sostatt er tað neyðugt við einum skipi, sum siglar skjótt.

Og hann heldur, at ein katamaranur hevði verið frægasta loysnin.

Tí hann kundi siglt til Skotland triggjar ferðir um vikuna um næturnar, uttan at nerva suðuroyarsiglingina nevnivert.

Heri Hjelm sigur, at í løtuni skulu lidnar fiskavørur í Suðuroynni fyrst flytast 35 fjóðringar norðureftir, og so 35 fjóðringar sama veg suðureftir aftur, áðrenn kósir verður sett uttanlands.

–Tvs, at tær fesku vørurnar missa fleiri tímar.

Hann sigur, at skulu vit gera okkum vónir um nakra

menning í Suðuroynni, er tað neyðugt, at vit hava samband við marknaðarlondini triggjar ferðir um vikuna.

–Fyrrrenn vit hava tað, verða vit ikki kappingarfor við fiskivinnuna í øðrum londum.

Hann sigur, at sjálvur merkir hann tað væl, hvussu stórir vansi tað er, at sambandið ikki er frægari, enn tað er.

–Vit eru snøgt sagt í einum lægri bólkni enn tey, vit kappast ímóti.

Heri Hjelm sigur, at tað nyttar ikki at tosa um at meirvirka fisk í Føroyum-og so bara frysta hann niður.

–Vit missa einar tværtriggjar krónur fyri kilo av tí, at ferðasambandið er so vánaligt. Og tað hevur stóran týdning fyri virkið.

–Møguleikarnir við tí frysta fækkast. Men kundu vit útlutt fesk, at vóru vit javntsett við kappingarneyt-

–Og tað hevði bæði givið okkum ein betri prís og ein nógv størri marknað.

–Hjá okkum er fiskurin vikugamal, áðrenn hann kemur á marknaðin.

–Vit hava trý flutningsfeløg, sum sigla uttanlands, men tey sigla øll seinast í vikuni.

Men hann heldur, at tað er ein almenn uppgáva at bera so í bandi, at ferðasambandið verður betri.

Heri Hjelm sigur hinvægin, at sum støðan er í løtuni, eru teir vánaligu flutningsmøguleikarnir ein beinleiðis forðing fyri, at fiskivinnan kann mennast.

Tí heldur hann, at tað hevur stóran týdning, at vit geva okkum stundir at kanna allar møguleikar, so at vit fáa tað rætta skipið, sum gagnar okkum best, í staðin fyri at fáa eitt skip, sum ein stovnur í Havn er nøgdur við.

Um nøkur fá ár er skúlin tómur

–Tað kundi verið ein gongd leið, at latið ein serfrøðing kann støðuna í Suðuroynni heldur bygðaráðsformaðurin í Sumbiar Kommunu

ÁKI BERTHOLDSEN

–Støðan er rættiliga ring. –Og um nakar bati verður, er ringt siga.

Jákup Vestergaard, bygðaráðsformaður í Sumbiar Kommunu, letur illa at støðuni.

Sum tað sær út í løtuni, verður t.d. bygðarskúlin á Leiti tómur um nøkur fá ár.

–Tað eru 17 børn í skúlanum á Leiti.

Tað eru børn í Lopra og av Økrum, sum ganga í skúla á leiti. Men í hesum báðum bygðum eru bara tvey børn undir skúlaaldur nú.

Annað fer í skúla komandi ár og hitt er bara árs-gamalt.

Gongdin í Sumba, sum er tann størri bygðin í kommununi, er tann sama, tað at tað ikki sær heilt so svart út.

Men í Sumba er bara eitt barn fott higartil í ár. Í løtuni búgva ikki meiri enn gott 400 fólk í kommununi. Í 1950, voru tey næstan 700 fólk.

Jacob Vestergaard sigur, at barnsburðartalið og fólkatalið hevur altíð gingið upp og niður, men nú ber av.

Hann heldur, at fer fólkatalið í Suðuroynni at

minka stórvegis afturat, verðurgrundarlagið tikið undan ymsum øðrum, eitt nú Miðnámskúlanum í Vági. Tí tað skal eitt ávíst næmingatal til, fyri at varðveita skúlan.

Meiri til oynna

Hann sigur, at oyggin mennast, er tað neyðugt, at tað koma fleiri stórv til Suðuroynna, ikki minst til fólk við útbúgving.

Tey suðuroyingar, sum fáa sær útbúgving, hava onki at venda aftur til

Tí vónar hann, at nakað spyrst burturúr orðunum í samgonguskjalinum um oksimenning.

Hann vónar m.a., at meiri verður gjørt fyri at leggja fleiri málsoki út til kommunurnar at umsita.

Hann heldur, at nú tóknin er so frammaliga við interneti og teldpost, átti tað at borið til at skipa fleiri stórv kring landið.

Men hann heldur av-gjort eisini, at tað er neyðugt at laga ferðasambandið soleiðis, at tað ber til at búgva í Suðuroynni og arbeiða í Havn.

–Tað ber til allastaðni í Føroyum, uttan í Suðuroynni teimum smáu út-oyggjunum.

Støðan kannast

Annars heldur hann, at tað kundi verið ein stig á leiðini, um allar kommunurnar í Suðuroy tóku seg saman um at fingið ein serfrøðing av onkrum slag til at kanna støðuna.

Hann skuldi lýst støðuna og gjørt uppskot til, hvussu vit koma framá, og, hvat skal til fyri at menna oynna aftur.

Men yvirhøvur heldur hann, at kommunurnar áttu at arbeiðt nógv meiri saman, enn tær gera nú.